

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gegužės 15 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Andžej Maciejewski ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė), susipažinusi su 2023 m. gegužės 8 d. paduotu atsakovės I. K. kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. sprendimo peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. balandžio 6 d. sprendimu nusprendė panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą - ieškovės viešosios įstaigos „Pirmoji kava“ ieškinį patenkinti iš dalies ir įpareigoti atsakovę I. K. grąžinti ieškovei viešąjį įstaigai „Pirmoji kava“ nuosavybės teise priklausančią automobilį Peugeot 5008, kurio valstybinis Nr. (*duomenys neskelbtini*); priteisti ieškovės viešosios įstaigos „Pirmoji kava“ naudai iš atsakovės I. K. 2840,60 Eur bylinėjimosi išlaidų; likusią ieškinio dalį atmesti.

Kasaciniu skundu atsakovė I. K. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. sprendimą ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimą, kuriuo ieškinyje buvo atmestas.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad panaudos santykiai susiklostė tarp atsakovės ir J. M., kuris neturėjo teisės disponuoti automobiliu, perleisti šio automobilio valdymą ar kitaip valdyti įmonės ilgalaikį turtą. Teismas nedetalizavo panaudos santykių pradžios ir pabaigos. Byloje nustatyta, kad J. M. vaikus pasiimdavo ir nuveždavo į šį N. K. namų. Duodamas paaiškinimas teisme J. M. patvirtino, kad matydavo ginčo automobilį, stovintį N. K. kieme, bet nereikalavo šio automobilio grąžinti. Todėl teismas turėjo nustatyti faktą, kad nuo to momento, kai vaikai ginčo automobiliu tapo vežiojami N. K., panaudos santykiai žodine forma susiformavo tarp J. M. ir N. K.
2. Apeliacinės instancijos teismas šalių santykius dėl automobilio turėjo kvalifikuoti pagal CK 4.22 straipsnį, 4.31 straipsnio 1 dalį, t. y. viešoji įstaiga atsisakė automobilio valdymo ir valdymo teisę įgijo J. M., tada jis atsisakė valdymo ir valdymo teisę įgijo I. K., tada ji atsisakė valdymo ir valdymo teisę įgijo N. K. Tačiau, automobilis valdymo teise pereidavo iš vieno asmens kitam būtent daiktinės teisės pagrindais, o ne prievolinės, nes nė viena iš paminėtų šalių (išskyrus ieškovę viešąją įstaigą) neturėjo teisės sudarinėti panaudos sutarčių.
3. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pasisakęs: „daikto valdymo teisė pagal CK gali būti ne tik nuosavybės teisės sudedamoji dalis, bet ir savarankiška daiktinė teisė. Daikto valdymu kaip savarankiška daiktine teise pripažįstamas faktinis daikto turėjimas turintis tikslą jį valdyti kaip savą. Be to, valdymas, kaip daiktinė teisė, yra pagrindas nuosavybės teisei pagal įgyjamąją senatį įgyti (CK 4.22 straipsnio 1 dalis). Tam, kad asmuo, kuris teisėtai valdo daiktą, galėtų šia teise visavertiškai naudotis (taip pat ir prieš trečiuosius asmenis), jis šią teisę turi įregistruoti nekilnojamojo turto registre (Nekilnojamojo turto registro įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 4 straipsnis). Asmuo, teisėtai valdantis daiktą, bet neturintis valdymo faktą patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų, turi galimybę kreiptis į teismą su pareiškimu dėl valdymo fakto patvirtinimo. Teisėtu daikto valdymu įstatymo pripažįstamas daikto faktinis turėjimas, įgytas tais pačiais pagrindais, kaip ir nuosavybės teisė (CK 4.23 straipsnio 2 dalis, 4.47 straipsnis). Valdymas, minėta, gali būti ir viena iš nuosavybės teisės turinį sudarančių dalių (CK 4.22 straipsnio 1 dalis, 4.37 straipsnio 1 dalis), tačiau valdymas, kaip savarankiška daiktinė teisė (CK ketvirtosios knygos IV skyrius), visų pirma suprantamas kaip faktinis teisėtas daikto turėjimas turintis tikslą jį valdyti kaip savą, kai nuosavybės teisė į daiktą valdytojui nepriklauso.“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2008).
4. Ieškovė ieškiniu reikšė du reikalavimus: 1) įpareigoti atsakovę grąžinti jai nuosavybės teise priklausančią automobilį Peugeot 5008 ir 2) priteisti jai iš atsakovės 5500 Eur nuostolių už nepagrįstą naudojimąsi automobiliu atlyginimo. Apeliacinės instancijos teismas ieškovės apeliacinį skundą patenkino iš dalies ir įpareigojo atsakovę grąžinti jai nuosavybės teise priklausančią automobilį Peugeot 5008, todėl buvo patenkinta 50 procentų ieškinio reikalavimų. Atitinkamai ieškovei proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovei – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai priteisiamos bylinėjimosi išlaidos. Ieškovė pirmosios instancijos teisme patyrė 3274,20 Eur ir apeliacinės instancijos teisme – 2407,00 Eur su PVM bylinėjimosi išlaidų. Atsižvelgiant į tai, ieškovei iš atsakovės

turėjo būti priteista 50 procentų jos patirtų bylinėjimosi išlaidų pirmosios ir apeliacinės instancijos teisme, t. y. 2840,60 Eur (5681,20 x 50 proc.). Tiek apeliacinės instancijos teismas ir priteisė ieškovei iš atsakovės.

5. Ieškovė paskutinę dieną prieš nagrinėjant bylą apeliacinėje instancijoje pateikė teismui 2407 Eur su PVM bylinėjimosi išlaidų dokumentus. Atsakovė negalėjo (nespėjo) sureaguoti į aiškiai per didelę išlaidų sumą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra suformavęs praktiką, kad bylinėjimosi išlaidos negali būti neproporcingos ginčo dalykui. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą praktiką sprendžiant dėl išlaidų, turėtų advokato paslaugoms apmokėti, turi būti atsižvelgiama į tai, pagal kieno skundus byla buvo nagrinėjama ir koks yra skundo nagrinėjimo rezultatas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-410/2008, 2K-267/2009, 2K-174/2014, 2K-303/2014). Apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į teismų praktiką ir pripažino pagrįstomis neproporcingai ginčo dalykui per dideles bylinėjimosi išlaidas.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti I. K. 229 (du šimtus dvidešimt devynis) Eur žyminį mokestį, sumokėtą AB „Swedbank“ 2023 m. gegužės 7 d. mokėjimo nurodymu Nr. 132.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukavinienė

Andžej Maciejevski

Dalia Vasarienė